

CHINA BLUE

Proposta didàctica de Ramon Breu

Sinopsi

Rodat clandestinament i sota unes condicions difícils a la Xina, aquest documental mostra, des d'un accés privilegiat, el que tant la Xina com les grans marques internacionals s'entesten a amagar: com es produeix la roba que nosaltres comprem.

China Blue ens endinsa en una fàbrica de texans, on una noia de setze anys, la Jasmine, intenta sobreviure a les difícils condicions laborals. La seva vida es creua amb la d'altres companyes i amb la del director de la fàbrica on treballa, el senyor Lam.

Tal com milions de noies han fet abans, la Jasmine abandona el seu poblet per treballar en una fàbrica a la ciutat. Ràpidament, la seva il·lusió inicial per aconseguir diners per a la seva família s'esvaeix. Es troba sobresaturada per jornades laborals llarguíssimes i angoixada pels retards en els pagaments. El seu únic consol és l'amistat que neix amb les seves companyes de feina.

Per tal d'aconseguir noves comandes de compradors occidentals, el senyor Lam acorda preus extremadament baixos i uns terminis de lliurament ajustadíssims. Com a conseqüència d'aquest model de gestió empresarial, es retallen els salaris i es força les noies a treballar sense parar durant jornades de 20 hores. Si les noies s'adormen, se les multa amb una rebaixa considerable del sou. Per evitar-ho, s'aguanten les parpelles amb unes pinces d'estendre la roba.

China Blue dibuixa un matisat, tendre i colpidor retrat sobre el dia a dia d'unes joves treballadores de la *nova Xina*. A la vegada, proporciona un informe actualitzat i alarmant sobre les pressions econòmiques que instauren les companyies occidentals i les conseqüències humanes que això provoca.

Fitxa de la pel·lícula

Títol: *China Blue* (2005). EUA

Direcció: Micha X. Peled

Producció: Teddy Bear Film de San Francisco en associació amb ITVS, en col·laboració amb la Corporation for Public Broadcasting, la Sundance

Documentary Fund i la NAATA

Fotografia: Micha X. Peled

Muntatge: Manuel Tsingaris

So: Song Chen

Música: Miriam Cutler

Durada: 54 minuts

Versió original en cantonès, anglès, mandarí i sichuan. Versió en català de Televisió de Catalunya.

PANTALLA D'ACTIVITATS

1. Elaboreu una sinopsi del film.
2. On se situa l'acció? Situeu, a través d'un mapa, la ciutat de Shaxi, a prop de Canton, al sud de la Xina.
3. A què es dedica la fàbrica Lifeng? Què ens diu una noia anomenada Jenny, que se'ns presenta com la cap de vendes?
4. Com és la Jasmine Lee? Quants anys té? D'on prové? Com és la seva família? A què es dedica? Per què la Jasmine ha de deixar casa seva i marxar a treballar en una fàbrica? És habitual tenir un segon fill o filla a la Xina? Per què creieu que la seva germana, segons ens diu, ha pogut anar a l'institut i ella no?
5. De manera paral·lela, el documental ens presenta al senyor Lam, el propietari de la fàbrica Lifeng. A què es dedicava abans? Quina impressió teniu del senyor Lam arran de les seves opinions sobre la *nova Xina*?
6. En un moment del film, observem la visita a la fàbrica d'una delegació comercial occidental. Quin tracte reben aquests executius estrangers per part de l'empresa? Quins comentaris fan dels treballadors xinesos? Feu-ne una valoració.
7. Les condicions de vida i de treball dels treballadors com la Jasmine són conegudes als països occidentals. La pressió de l'opinió pública occidental ha obligat les multinacionals a enviar a inspectors a les fàbriques. Però, sembla, que es tracta més de tranquil·litzar el consumidor dels països desenvolupats que no pas de millorar les condicions de vida dels xinesos. En aquest sentit, comenteu les declaracions de Liu Kaiming, de l'Institut d'Estudis Shenzhen; de Yang Ching, exencarregada de fàbrica; de Chu Li An, operari de la fàbrica Jin Sah o d'un sindicalista que, per raons de seguretat, amaga la seva identitat.

8. A la Xina, sindicat-se i fer vaga és il·legal. Els sindicalistes poden acabar en un camp de reeducació. La llibertat sindical és un dels drets principals de la democràcia. Què caldria fer des d'Occident, més que fer enviar inspectors, perquè es complís aquest dret?

9. Repasseu un dia de la vida de la Jasmine: on viu, on dorm, a quina hora es lleva, quan i què menja, com es renta ella i com renta la roba, quan guanya...

10. Comenteu aquestes frases de la Jasmine:

- *Els clients que porten aquests texans deuen ser alts i grassos.*

- *Per no dormir-me mentre tallo fils deixo volar la imaginació. M'invento històries.*

- *Escriure és com menjar caramels, és molt agradable.*

- *Potser només és un malson i quan desperti seré a casa o jugant amb les amigues.*

11. Parlem de xifres i reflexioneu sobre el preu dels texans que compreu. Recordeu que el senyor Lam ven a un client britànic els pantalons a 3,20 euros la peça, i per ell és un bon negoci. El sou mensual de les obreres és de 50-60 euros quan hi ha força comandes. Quan ens costen en una botiga del nostre país uns texans? Qui es deu quedar la diferència?

12. Després d'acabar la comanda de texans, les treballadores cobren, finalment, el sou. Per què la Jasmine no es troba a la llista de les obreres que cobren?

13. La Jasmine escriu una carta perquè la llegeixi la persona que compri els texans, perquè sàpiga, diu ella, qui fa la roba que porten. Parla dels seus pares, del seu gat, dels estudis de la seva germana... Escriviu-ne una vosaltres a manera de resposta.

14. ¿Quina significació té que al final del documental, una altra noia, com al principi havia fet la Jasmine, demana feina a la porta de la fàbrica?

LLENGUATGE I TÈCNiques AUDIOVISUALS

1. Les primeres imatges del documental són de color sèpia. Per què?

2. També a l'inici de la pel·lícula, l'amo de la fàbrica, el senyor Lam, es situa a la sala de control i a través de les imatges de les càmeres seguretat va controlant com funciona el procés de treball. A quina històrica pel·lícula al·ludeixen aquestes imatges? Què ens vol suggerir aquesta comparació?

3. Una tècnica cinematogràfica de narració subjectiva és la veu en off. En la veu en off un personatge parla i va donant la seva visió dels fets. Per què creieu que el director de *China Blue* ha optat per fer servir tant la veu en off.

4. Quan la Jasmine i la seva companya renten la roba, la càmera fa un moviment d'esquerra a dreta, de quin moviment de càmera es tracta?

5. A què obeeix el muntatge paral·lel, especialment al principi del film, entre la vida de la noia i la de l'amo de la fàbrica?

6. Micha X. Peled, el director, fa servir a *China Blue* tècniques cinematogràfiques pròpies de la ficció, per exemple una estructura narrativa clàssica: plantejament, nus i desenllaç. També, com la ficció, assistim a un procés de personalització; així per explicar el gravíssim problema de l'explotació laboral a la Xina, en comptes de fer-ho de manera abstracta, el film segueix la vida de la Jasmine i això permet la identificació dels espectadors. Per què es fan servir aquestes tècniques?

Consulteu aquest *blog* si teniu algun dubte:
<http://llenguatgcinematografic.wordpress.com/>

TRÀVELING DE LECTURES

JOGUINES QUE FAN MAL: EL QUE HI HA DARRERA D'ALGUNS PRODUCTES XINESOS

La notícia apareguda als mitjans en les darreres setmanes sobre la presència de substàncies tòxiques en alguns productes fabricats a la Xina per la marca de joguines Mattel i la seva pertinent retirada del mercat, ha aixecat algunes veus que critiquen la falta de seguretat dels productes de baix cost fabricats en aquest país. Però al darrera d'aquest fet puntual hi ha molt més que unes (in?)ofensives joguines.

En aquest cas, la preocupació per la salut dels nens i nenes del Nord ha eclipsat una realitat deliberadament oblidada. Els treballadors i les treballadores de les fàbriques productores d'aquestes joguines han estat en contacte amb les

mateixes substàncies tòxiques presents als productes retirats amb escasses o nul·les mesures de protecció.

La Xina s'ha convertit en el centre productiu més important del planeta amb un volum de mà d'obra exorbitant i uns preus sense cap competència. Tot això ha permès que pràcticament totes les grans empreses de béns de consum tinguin proveïdors al gegant asiàtic i aprofitin el baix cost de la mà d'obra, la falta de regulació en matèria de seguretat laboral i la repressió cap als sindicats lliures, per enriquir les seves arques.

Segons les dades que les contraparts xineses de la Campanya Roba Neta han proporcionat, al voltant d'un 40% dels 15 milions de treballadors i treballadores de la indústria tèxtil xinesa pateixen unes condicions laborals penoses i cobren sous per sota del mínim de subsistència. Moltes d'aquestes persones intenten sortir del sector tèxtil per treballar en el sector de l'electrònica on les condicions son igualment dolentes però els salaris són una mica més alts.

El 80% de les persones que treballen a la indústria tèxtil són dones menors de 25 anys. Fan una mitjana de 150 hores extres mensuals, el 60% no tenen contracte escrit, el 90% no té cap mena de seguretat social, el 60% treballen els 7 dies de la setmana i un 62% acumulen retards en les seves nòmines.

Recentment, un estudi de l'organització xinesa [SACOM](#) també ha evidenciat diverses irregularitats en proveïdors xinesos de joguines per a la cadena transnacional de supermercats Wal Mart (actualment el vuitè soci comercial més gran de la Xina). Segons l'estudi, Wal Mart ha fallat contínuament en els seus intents de descobrir i aturar serioses violacions laborals en les fàbriques dels seus proveïdors xinesos, tot i haver promès canvis reals en el seu sistema de monitoreig.

Entrevistes dutes a terme amb 82 treballadors i treballadores de cinc proveïdors de joguines de Wal Mart a la província de Guangdong van treure a la llum pràctiques laborals il·legals i gens ètiques, àmpliament esteses, i que havien sigut prèviament passades per alt per auditors de Wal Mart. Entre aquestes s'hi compten violacions d'horaris laborals i de salaris, condicions de treball perilloses, allotjaments per a treballadors amb grans deficiències higièniques, durs càstigs i elevades multes, acomiadaments il·legals, i moltes altres.

El sector de les joguines és tan o més precari que el tèxtil. Ara que ens preocupem per la seguretat dels productes que vénen de la Xina és un bon moment per preocupar-nos de les treballadores que deixen la seva salut i la seva vida a les fàbriques.

Activitats

1. Quin aspecte posa de relleu aquesta notícia que altres de similars no ho fan?
2. Investigueu sobre el plantejament i les activitats de la campanya *Roba Neta*.
3. Per què la Xina s'ha convertit en el centre productiu més important del planeta? Per què pràcticament totes les grans empreses multinacionals de béns de consum tenen proveïdors en aquest país.?

LA RESPONSABILITAT SOCIAL DE LES EMPRESES

Des de fa anys, diverses fonts acadèmiques i observatoris internacionals ens adverteixen que l'actual sistema de producció i intercanvi globalitzat es fonamenta en unes pràctiques ambientals i socials que estan fent empitjorar greument la salut dels nostres ecosistemes i les condicions de vida de milions de persones, i hipotecant el benestar de les futures generacions.

Si volem revertir aquesta tendència, calen canvis importants i urgents en els nostres comportaments, les nostres relacions i les maneres de produir, comerciar i governar, des de l'escala més petita, personal o local, fins a la internacional i més global.

Dins d'aquest panorama, som molts i diversos els actors que hi hem d'exercir un paper: des de les persones individuals fins als governs nacionals, passant per organitzacions de la societat civil i, indubtablement, el món empresarial. Les empreses tenen una gran responsabilitat, ja que les seves activitats sovint comporten el consum de recursos i energia, així com la generació de residus i contaminació, i repercuteixen directament en la vida de les persones, tant des d'una perspectiva laboral com social. Per tant, a les seves mans està prendre part activa en el procés cap a la sostenibilitat, assumir aquests reptes i traduir-los en transformacions reals en les seves maneres d'actuar.

Besnard, M. I Yesares, N. (2007) *Parlem de la responsabilitat social de les empreses*. Barcelona: Unescocat. P. 5.

Activitats

1. ¿Per què el sistema de producció i intercanvi globalitzat afecta tant les condicions de vida de milions de persones, i hipoteca el benestar de les futures generacions?
2. Que s'entén per *responsabilitat social de les empreses*?

3. Quines actuacions concretes proposaríeu per evitar la superexplotació de persones i del medi ambient per part de les empreses?

4. Per què creieu que són tan importants les condicions de la feina en la vida de les persones?

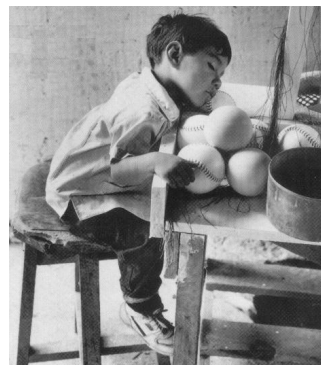
CATIFES BRUTES. LA HISTÒRIA DE L'IQBAL

Quan tenia quatre anys, l'Iqbal Masih va ser cedit com a treballador forçat a l'amo d'una fàbrica de catifes a canvi d'un préstec de 600 rúpies (12 euros) que l'amo de la fàbrica va concedir al pare de l'Iqbal. El noi va començar a treballar més de 12 hores diàries fent catifes, però a causa dels interessos enormes que havia imposat l'amo sobre el préstec, el deute del pare de l'Iqbal s'anava fent cada cop més gran, fins que va arribar a les 13.000 rúpies. Durant aquest temps l'Iqbal va ser maltractat i colpejat en diferents ocasions, i fins i tot va ser encadenat al telar.

L'any 1992, gràcies a les gestions de l'FLTF, una organització que s'ocupa de casos com aquest, l'Iqbal va poder abandonar la fàbrica. Al Pakistan hi ha una llei que prohibeix els treballs forçats, tant de nens com d'adults, però és molt poc respectada. L'Iqbal va començar llavors anar a una escola de l'FLTF per a nens alliberats del treball forçat.

Va començar també a participar activament en l'alliberament d'altres nens; malgrat que era un nen, parlava en públic exposant el seu testimoni sobre la realitat dels treballs forçats infantils.

L'any 1994 va ser guardonat amb el Premi Reebok al Jovent en Acció, la qual cosa encara li va donar més popularitat. Es tractava d'un premi instituït per reconèixer les activitats en favor de la infància. El premi el va atorgar Reebok, una multinacional que paradoxalment estava utilitzant mà d'obra infantil a les seves fàbriques del Pakistan (la concessió del premi va coincidir amb un reportatge de la cadena CBS en què es denunciava aquesta paradoxa).

El 16 d'abril del 1995, mentre anava en bicicleta, l'Iqbal va ser assassinat d'un tret. Tenia 12 anys. L'any 2000 es va lliurar per primer cop el Premi dels Nens del Món. A títol pòstum va ser concedit a l'Iqbal Masih.

Cinescola

Activitats

1. Penseu que el cas de l'Iqbal és un fet aïllat o que és representatiu d'una situació més o estesa en determinats països?

2. Podríem dir que la situació de la Jasmine, al film *China Blue*, és també de treball forçat o no?

3. Per què es diu en el text que el fet que la marca Reebok concedís el premi a l'Iqbal és una paradoxa. Investigueu sobre la utilització de mà d'obra infantil en la fabricació de material esportiu.

4. Per què devia ser assassinat l'Iqbal?

Contracamp: aspectes didàctics per al professorat

Elements de debat i relacions que es poden establir

- L'exploació de les classes subalternes.
- La societat xinesa avui.
- El *miracle* econòmic xinès.
- La globalització de l'economia i les condicions de vida dels treballadors i treballadores.
- La responsabilitat social de les empreses.
- Les raons de la deslocalització d'empreses occidentals.
- El món laboral i el dret dels treballadores i treballadores.
- La responsabilitat com a consumidors occidentals de productes confeccionats per mà d'obra explotada.
- La funció dels sindicats en el món laboral.
- El projecte de fer cinema documental.

Objectius formatius

- Comprensió del film.
- Valorar la capacitat de recollir informació, d'anàlisi i de crítica davant els problemes del nostre món
- Anàlisi del llenguatge i de les tècniques audiovisuals del film: veu en off; la panoràmica; la història del cinema; el muntatge paral·lel i les tècniques del cinema de ficció aplicades al documental.
- Conèixer les condicions de vida dels treballadors en països no democràtics.
- Observar l'elaboració d'un projecte audiovisual documental.
- Promoure valors relacionats amb la democràcia social davant l'exploació laboral i davant situacions on s'infringeixen els drets dels treballadors.

- Reflexionar sobre la història de la lluita dels treballadors per aconseguir drets laborals i millores en les seves condicions de vida.
- Observar actituds de protesta i crítica davant situacions d'abús dels dèbils.

criteris d'avaluació

- Visionat atent, correcte i respectuós del film.
- Respondre les qüestions de comprensió i del llenguatge cinematogràfic de forma reflexiva i interessada.
- Capacitat per relacionar i entendre les diferents problemàtiques socials i polítiques plantejades en el film
- Identificar els temes i subtemes del documental.
- Lectura dels textos de la proposta didàctica i realització adequada de les seves activitats.
- Participació activa en els debats que es puguin suscitar.
- Expressió escrita i oral correcta de les feines proposades.

Zona Web

<http://www.tv3.cat/ptv3/tv3Content.jsp?idint=219942443>
<http://www.eldocumentaldelmes.com/cat/docs/chinablue/index.htm>
<http://www.cleanclothes.org/companies/wal-mart-07-08.htm>
<http://www.youthxchange.net>
<http://www.setem.cat>
<http://www.xarxaconsum.net>
<http://www.odg.cat>
<http://www.cric.cat>
<http://www.childrensworld.org>
<http://www.ropalimpia.org>
<http://www.es.amnesty.org>
<http://www.observatori-ctesc.cat>

Fonts i referències

Ambrós, A.; Breu, R. (2007) *Cinema i Educació*. Barcelona: Graó.

AulaMèdia (2008) *Cinema i Ciutadania*. 3r d'ESO. Edició en cd. Barcelona: AulaMèdia.

Besnard, M. I Yesares, N. (2007) *Parlem de la responsabilitat social de les empreses*. Barcelona: Unescocat

Instituto Pedagógico "Padres y maestros" (2003) *Cine y transversales* Bilbao: Ediciones Mensajero.

